

Seat No.

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: October/November-2022
Sociology (Optional) Paper-XXII
SOCO22: Education & Society (NEP)

Day and Date: Wednesday, 14/12/2022
Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 ..... is the main founder of Educational sociology.
A) Jorj Pen B) R.K. Marton C) Emil Durkheim D) Iravati Karve
- 2 The idea that education should be based on the social enemy was first of all presented ..... by the American commissioner.
A) R.K. Marton B) Williams Henry C) Emil Durkheim D) R.C. Angell
- 3 Educational sociologists analyze ..... as the focal point.
A). Society B). Village C). School D). Family
- 4 Education and welfare systems are important tools for doing. A) of culturalization B) of socialization C) of financialization D) of politicization
- 5 In the education system, the relationship between ..... And student is most important. A). Parents B). Teachers C). friends D). piun
- 6 In the pre-industrial society, the division of labor skills were carried out by ..... institutions.
A. social B. Cultural C. Family organization D. Financial
- 7 According to , ..., education system is an important system of role distribution.
A. R.K. Murton B. George Paine C. Herbert Spencer D. Davis and Moore
- 8 According to the ..... view, the foundation of all institutions in the society is based on the economic factor
A. Feminist Approach B. Marxist Approach C. Functional Approach D. None of these
- 9 The subordination of women and the struggle for it is ..... Yes.
A. Feminism B. Marxism C. Diffusionism D. Activism.
- 10 The rank obtained in ..... is a dedicated rank.
A. in society. B. Village C. School D. the family

- 11 According to ..... education is an effective tool for modernization in India.
A. Yogendra Singh B. D.N. Dhanagre C. A.R. Desai D. None of these
- 12 The core of the modernization process is secular. This has been said by .....
A. A.R. Desai B. D.N. Dhanagre C. Irawati Curve D. Yogendra Singh
- 13 Social transformation in its basic sense is a change in social structure.
A. Harry Johnson B. August is warm C. Max Weber D. Emile Durkheim
- 14 He has given as much importance to the factors that bring about change as to the study of the factors that create stability in the society.
A. Tolcott Parsons B. Emile Durkheim C. August warm D. Karl Marx
- 15 According to ....., education that equips the learner to perform social roles is socialization.
A. Harry Johnson B. Harton and Hunt C. Wilfred Parito D. Karl Marx

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Scope of Sociology of Education.
- 2 Interactions in the Education System.
- 3 Tolcott Parsons.
- 4 Education and Social Stratification.

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 The Development of the Sociology of Education: Great Britain.
- 2 Explain the development of feminism.
- 3 Explain the dimensions of social stratification.
- 4 Write education and modernization.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the importance of sociology of education.
- 2 Explain education and social change

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 शैक्षणिक समाजशास्त्राचा मुख्य प्रवर्तक म्हणून ..... यांना मानले जाते.
अ. जॉर्ज पेन ब. मर्तन क. एमिल दुर्खीम ड. ईरावती कर्वे

- 2 शिक्षण हे समाजशास्त्रावर आधारित असावे हा विचार सर्वात प्रथम ..... या अमेरिकन आयुक्ताने मांडला.
अ. मर्तन ब. विल्यम टी हॅरिस क. एमिल दुर्खीम ड. आर. सी. अजेल
- 3 शैक्षणिक समाजशास्त्रज्ञ ..... केंद्रबिंदू मानून विश्लेषण करतात.
अ. सोसायटी ब. गाव क. शाळा ड. कुटुंब
- 4 शिक्षण आणि कल्याणकारी व्यवस्था ही कामे करण्यासाठी महत्त्वाची साधने आहेत.
अ. संस्कृतीकरण ब. समाजीकरणाचे क. आर्थिककरण ड. राजकारणीकरण
- 5 शिक्षण व्यवस्थेत ..... आणि विद्यार्थी यांच्यातील संबंध सर्वात महत्त्वाचे आहे.
अ. पालक ब. शिक्षक क. मित्रांनो ड. शिपाई
- 6 औद्योगिक - पूर्व समाजात श्रमविभाजनाचे कौशल्य पार पाडण्याचे कार्ये ..... संस्था करीत असे.
अ. सामाजिक ब. सांस्कृतिक क. कुटुंबसंस्था ड. आर्थिक
- 7 ..... यांच्या मते शिक्षणव्यवस्था ही भूमिका वाटपाची महत्त्वाची व्यवस्था आहे.
अ. आर.के. मर्तन ब. जॉर्ज पेन क. हर्बर्ट स्पेन्सर ड. डेव्हिस आणि मूर
- 8 ..... दृष्टिकोनानुसार समाजातील सर्व संस्थानचा पाया आर्थिक घटकावर आधारित
अ. स्त्रीवादी दृष्टिकोन ब. मार्क्सवादी दृष्टिकोन क. कार्यवादी दृष्टिकोन ड. यापैकी नाही
- 9 स्त्रियांचे दुय्यम व त्यासाठी करावा लागणारा संघर्ष म्हणजे ..... होय.
अ. स्त्रीवाद ब. मार्क्सवाद क. प्रसारवाद ड. कार्यवाद
- 10 ..... मध्ये मिळालेल्या दर्जा हा अर्पित दर्जा असतो.
अ. समाज ब. गाव क. समुदाय ड. कुटुंब
- 11 शिक्षण हे भारतातील आधुनिकीकरणाचे प्रभावी साधन आहे असे ..... यांचे मत आहे.
अ. योगेंद्र सिंग ब. द.ना. धनागरे क. ए.आर. देसाई ड. यापैकी नाही
- 12 आधुनिकीकरण प्रक्रियेचा गाभा धर्मनिरपेक्ष असतो. असे ..... यांनी म्हंटले आहे.
अ. ए.आर. देसाई ब. द.ना. धनागरे क. ईरावती कर्वे ड. योगेंद्र सिंग
- 13 मुलभूत अर्थाने सामाजिक परिवर्तन म्हणजे सामाजिक संरचनेतील बदल असे ..... यांनी म्हंटले आहे.
अ. हॅरी जोन्सन ब. ऑगस्ट कोम्त क. मॅक्स वेबर ड. एमिल दुर्खीम
- 14 ..... यांनी समाजात स्थैर्य निर्माण करणाऱ्या घटकांच्या अभ्यास इतके महत्त्व परिवर्तन घडवून आणणाऱ्या घटकांना दिले आहे.
अ. टालकॉट पार्सन्स ब. एमिल दुर्खीम क. ऑगस्ट कोम्त ड. कार्ल मार्क्स
- 15 ..... यांच्या मते सामाजिक भूमिका पार पाडण्याचे सामर्थ्य शिकणाऱ्याला प्राप्त करून देणारे शिक्षण म्हणजे समाजीकरण होय.
अ. हॅरी जोन्सन ब. हर्टन आणि हंट क. विल्फ्रेड पॅरेटो ड. कार्ल मार्क्स

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राचे व्याप्ती.
- 2 शिक्षणव्यवस्थेतील आंतरक्रिया .

3 टोलकॉट पार्सन्सन .

4 शिक्षण व सामाजिक स्तरीकरण

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राच विकास : ग्रेट ब्रिटन .

2 स्त्रीवादाचा विकास विशद करा.

3 सामाजिक स्तरीकरणाची परिमाणे विशद करा.

4 शिक्षण आणि आधुनिकीकरण लिहा

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राचे महत्व स्पष्ट करा .

2 शिक्षण व सामाजिक परिवर्तन विशद करा.

*****

Model Answer Paper

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct,/Nov.-2022
Sociology (Optional) Paper-XXII
SOCO22: Education & Society (NEP)

Day and Date: Wednesday, 14/12/2022

Total Marks: 60

Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 शैक्षणिक समाजशास्त्राचा मुख्य प्रवर्तक म्हणून ..... यांना मानले जाते.

अ. जॉर्ज पेन ब. मर्तन क. एमिल दुर्खीम ड. ईरावती कर्वे

Option 1

2 शिक्षण हे समाजशास्त्रावर आधारित असावे हा विचार सर्वात प्रथम ..... या अमेरिकन आयुक्ताने मांडला.

अ. मर्तन ब. विल्यम टी हॅरिस क. एमिल दुर्खीम ड. आर. सी. अजेल

Option 2

3 शैक्षणिक समाजशास्त्रज्ञ ..... केंद्रबिंदू मानून विश्लेषण करतात.

अ. सोसायटी ब. गाव क. शाळा ड. कुटुंब

Option 3

4 शिक्षण आणि कल्याणकारी व्यवस्था ही कामे करण्यासाठी महत्त्वाची साधने आहेत.

अ. संस्कृतीकरण ब. समाजीकरणाचे क. आर्थिककरण ड. राजकारणीकरण

Option 2

5 शिक्षण व्यवस्थेत ..... आणि विद्यार्थी यांच्यातील संबंध सर्वात महत्वाचे आहे.

अ. पालक ब. शिक्षक क. मित्रांनो ड. शिपाई

Option 2

6 औद्योगिक - पूर्व समाजात श्रमविभाजनाचे कौशल्य पार पाडण्याचे कार्ये ..... संस्था करीत असे.

अ. सामाजिक ब. सांस्कृतिक क. कुटुंबसंस्था ड. आर्थिक

Option 3

7 ..... यांच्या मते शिक्षणव्यवस्था हि भूमिका वाटपाची महत्वाची व्यवस्था आहे.

अ. आर.के. मर्टन ब. जॉर्ज पेन क. हर्बर्ट स्पेन्सर ड. डेव्हिस आणि मूर

Option 4

8 ..... दृष्टिकोनानुसार समाजातील सर्व संस्थानचा पाया आर्थिक घटकावर आधारित

अ. स्त्रीवादी दृष्टिकोन ब. मार्क्सवादी दृष्टिकोन क. कार्यवादी दृष्टिकोन ड. यापैकी नाही

Option 2

9 स्त्रियांचे दुय्यम व त्यासाठी करावा लागणारा संघर्ष म्हणजे ..... होय.

अ. स्त्रीवाद ब. मार्क्सवाद क. प्रसारवाद ड. कार्यवाद

Option 1

10 ..... मध्ये मिळालेल्या दर्जा हा अर्पित दर्जा असतो.

अ. समाज ब. गाव क. समुदाय ड. कुटुंब

Option 4

11 शिक्षण हे भारतातील आधुनिकीकरणाचे प्रभावी साधन आहे असे ..... यांचे मत आहे.

अ. योगेंद्र सिंग ब. द.ना. धनागरे क. ए.आर. देसाई ड. यापैकी नाही

Option 1

12 आधुनिकीकरण प्रक्रियेचा गाभा धर्मनिरपेक्ष असतो. असे ..... यांनी म्हंटले आहे.

अ. ए.आर. देसाई ब. द.ना. धनागरे क. ईरावती कर्वे ड. योगेंद्र सिंग

Option 2

13 मुलभूत अर्थाने सामाजिक परिवर्तन म्हणजे सामाजिक संरचनेतील बदल असे ..... यांनी म्हंटले आहे.

अ. हॅरी जोन्सन ब. ऑगस्ट कोम्त क. मॅक्स वेबर ड. एमिल दुर्खीम

Option 1

14 ..... यांनी समाजात स्थैर्य निर्माण करणाऱ्या घटकांच्या अभ्यास इतके महत्व परिवर्तन घडवून आणणाऱ्या घटकांना दिले आहे.

अ. टालकोट पार्सन्स ब. एमिल दुर्खीम क. ऑगस्ट कोम्त ड. कार्ल मार्क्स

Option 3

15 ..... यांच्या मते सामाजिक भूमिका पार पाडण्याचे सामर्थ्य शिकणाऱ्याला प्राप्त करून देणारे शिक्षण म्हणजे समाजीकरण होय.

अ. हॅरी जोन्सन ब. हर्टन आणि हंट क. विल्फ्रेड पॅरेटो ड. कार्ल मार्क्स

Option 1

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राचे व्याप्ती.

Ans:

2 शिक्षणव्यवस्थेतील आंतरक्रिया .

Ans:

3 टोलकॉट पार्सन्सन .

Ans:

4 शिक्षण व सामाजिक स्तरीकरण

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राच विकास : ग्रेट ब्रिटन .

Ans:

2 स्त्रीवादाचा विकास विशद करा.

Ans:

3 सामाजिक स्तरीकरणाची परिमाणे विशद करा.

Ans:

4 शिक्षण आणि आधुनिकीकरण लिहा

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राचे महत्व स्पष्ट करा .

Ans:

2 शिक्षण व सामाजिक परिवर्तन विशद करा.

Ans:

*****